

Si

Ja

Nr. 2

Bratteli måtte synge ut!

Vi ber om støtte

Regjeringen har bedt om folkets tilslutning til at Norge blir medlem av et utvidet EF. Vi håper på støtte fra et flertall for dette forslaget. Skulle det likevel bli forkastet ved folkeavstemningen, vil det etter Regjeringens vurdering oppstå en meget alvorlig situasjon for vårt land. Et negativt resultat vil ikke løse noen av de problemer som henger sammen med vårt lands forhold til et utvidet europeisk fellesskap. Vest-Europa vil under alle omstendigheter videreføre et tidsmessig samarbeid i nye former.

Regjeringen har bedt om folkets støtte til et viktig forslag og skulle svaret bli nei, vil Regjeringen måtte ta følgene av det. Det ligger i folkets hender å hindre at en slik situasjon oppstår. Et klart ja til Regjeringens forslag er det som vil tjene vårt land både på kort og lang sikt. Det vil også gi det beste grunnlaget for å styrke Arbeiderpartiet som en ledende kraft innen norsk politikk.

Det forhandlingsresultat som foreligger er et tilbud til det norske folk. La oss være klar over at hele Kontinentets demokratiske arbeiderbevegelse står bak den utstrakte hånd.

Vi må også overveie alvorlig hva vi kaster fra oss hvis vi sier nei. For min del fylles jeg med alvorlig uro ved tanken på hvordan vårt land selv plasserer seg utenfor et utvidet EF.

Trygve Bratteli

KÅRE WILLOCH:

Dersom det blir flertall mot medlemskap i EF ved folkeavstemningen, må det søkes om forhandlinger om en handelsavtale. Under slike omstendigheter vil det være naturlig at den nåværende regjering overlater til en annen — som har tro på dette alternativ — å lede eventuelle forhandlinger om en frihandelsavtale mellom Norge og EF. Motstanderne av EF-medlemskap bør ikke prøve å unndra seg dette ansvar dersom de får flertall for sitt syn. Parlamentariske prinsipper tilsier at Regjeringen Bratteli bør søke avskjed hvis den ikke får flertall for sitt syn ved folkeavstemningen. Jeg antar at en ny regjering vil få en meget snever parlamentarisk basis.

HELGE SEIP:

Det må være helt klart at de som sier nei til fullt medlemskap i EF, har plikt til å påta seg ansvaret ved å forhandle om en handelsavtale. Trygve Bratteli gjorde helt riktig da han sa fra at han og hans regjering ikke kan påta seg en slik oppgave. Dette er for øvrig i samsvar med tidligere folkeavstemninger fra norsk historie. Både Chr. Michelsen og Gunnar Knudsen gjorde det samme.

Vi får en meget vanskelig parlamentarisk situasjon hvis folkeavstemningen ender med nei. Det er motstanderne av EF-medlemskap som i så fall må ta ansvaret med å skape orden i vårt politiske system, og det er dem som må stable en ny regjering på bane.

«Vi burde kanskje sagt ja da frierne var her, jomfru Garbo—?»

Press — ?

Brattelis utspill i Gjøvik har vakt motbør i nei-leiren. Det hevdes at Regjeringen har lagt press på folket, og man skynder seg å «høyne» et «ja»-flertall 25. september for at det skal kunne bli akseptert av Stortinget som et folkeråd.

Politisk press er en fast ingrediens i all politikk. Men der er grader. Det press Bratteli har introdusert, springer ut av den faktiske situasjon vi vil få hvis folket svarer nei. Det er i strid med våre demokratiske regler å tvinge en regjering til å føre en politikk den har rådd fra i en så viktig sak. Ansvaret for å føre denne politikken, og altså for å danne regjering, ligger hos opposisjonen.

Politisk press av en annen art finner man hos de motmenn som maner fram bildet av et Norge regjert fra Brussel, invadert av fremmedarbeidere og kjøpt opp av kontinentale hyttehyttebaroner og med forarmede bønder og fiskere. Det er et utilbørlig press. Det appellerer til frykten, og den situasjon det skildrer, har ingenting med virkeligheten å gjøre.

Om EFs garanti til norske bønder

Universitetslektor Fr. Fr. Gundersen svarer på spørsmål om jordbruket

Prissubsidiene og ganske særlig statsstøtten til melkeprisene er et springende punkt i EF-diskusjonen. Hvorfor —?

I innledningen til den norske landbruksprotokoll heter det at Fellesskapet erkjenner at overgangsperioden ikke vil kunne løse de spesielle norske landbruksproblemer og at det er nødvendig med varige særordninger med sikte på å opprettholde de norske jordbrukeres levestandard. I protokollens pkt. 1 gjøres det klart at de varige særordninger må utformes på en slik måte at de ikke hindrer den felles landbrukspolitikk. I pkt. 4 gjøres det klart at prissubsidier ikke kan anvendes. Det har vakt sterk diskusjon at det i den norske tekst i protokollens pkt. 9 fastslås at Norge under fellesskapskontroll og «uten hensyn til» bestemmelsene i pkt. 1—8, skal kunne treffe egnede tiltak for å sikre en forsyning av melk som er tilstrekkelig til regelmessig å dekke befolkningens forbruk av konsummelk, og på en slik måte at det nåværende høye melkeforbruk ikke settes i fare. Til slutt fastslås det at Rådet for dette formål skal vedta de nødvendige bestemmelser som vil kunne omfatte subsidier.

Den riktige forståelse av protokollen må ta sitt utgangspunkt i det forhold at prissubsidier er forbudt i EF fordi den slags produksjonsstimulerende støttetiltak ikke lar seg forene med fellesskapsorganenes kjøpeplikt til fastsatte minstepriser. En slik kjøpeplikt omfatter imidlertid bare smør, og vil ikke kunne oppstå når prissubsidier bare gis for den melkemengde som skal til for å sikre det norske forbruk av konsummelk. Når det gjelder dette formål vil prissubsidier tvert imot være særlig velegnede støttetiltak fordi de virker produksjonsstimulerende. Det er derfor ingen rimelig grunn til å anta at Fellesskapet har noe imot at det anvendes prissubsidier i Norge for dette begrensede formål.

Når det gjelder korn derimot, vil prissubsidier måtte falle bort, men her kan andre støtteformer, f.eks. arealstøtte, komme på tale.

Likevel er motstanden mot EF-medlemskap blant bondene stor. Er ikke det et indisium på at de i EF vil få dårligere vilkår enn de har i dag —?

Motstanden blant bondene bygger på en svært negativ fortolkning av den norske landbruksprotokollen. Og jeg synes også at man på landbrukshold glemmer den situasjon norsk jordbruk vil komme i hvis Norge ikke blir medlem, avhengig som det er av inntektsoverføringer fra andre næringer. Ifølge en prognose fra Norges Landbruksøkonomiske Institutt, vil yrkesbefolkningen i jordbruket, forutsatt at den nåværende norske landbrukspolitikk fortsetter, bli redusert fra 10% i 1970 til 5% i 1985. Det er ikke usannsynlig at støttetiltakene innenfor EF vil kunne bremse på denne utvikling, særlig hvis man ser dette i sammenheng med at andre næringer vil få større muligheter til å tåle inntektsoverføringer til jordbruket.

De norske bønder er de eneste i Europa som har fått ti regjeringens garanti når det gjelder å opprettholde levestandarden. Dette skal skje ved varige særordninger som ikke skader Fellesskapets landbrukspolitikk. Prissubsidier på norsk konsummelk skader ikke EFs landbrukspolitikk. En detaljert utforming av de forskjellige støttetiltak som kommer på tale, var det ikke mulig å forta under forhandlingene. Disse må utvikles etter hvert.

Norge halvveis med i EF

Av ambassadør Jahn Halvorsen

Tidlig under forhandlingene mellom EF og søkerlandene ble et viktig spørsmål reist av Fellesskapet: Hvordan skulle søkerlandenes interesser bli tatt hensyn til i de beslutninger som EF måtte komme til å fatte etter at forhandlingene var avsluttet, men før utvidelsen hadde funnet sted, dvs. mellom 22. januar i år og 1. januar 1973?

Spørsmålet var og er av stor betydning. De beslutninger EF treffer i «forlovsperioden» og som har virkning etter 1. januar 1973, vil også gjelde for de tiltredende land. Hverken ut fra EFs eller de tiltredende lands synsvinkel ville det være riktig å ta disse med i institusjonen. — Råd, Parlament og Kommissjon. Løsningen ble et vidt utbygget system med konsultasjoner. Innen EF treffer formell beslutning i en sak, har hvert av de tiltredende land adgang til å be om konsultasjoner når de selv mener de har behov for det. Konsultasjonene finner sted på alle plan — fra det rent tekniske til det politiske. Hittil har EF ikke fattet noen beslutning uten at det er tatt hensyn til de tiltredende lands inter-

ser og anførsler. Arbeidet i Interimskomiteén, som konsultasjonsorganet heter, har i høy grad vært en realitet. Konsultasjonsordningen har allerede gitt de tiltredende land medbestemmelserett i Fellesskapet, og dette uten forpliktelser for dem i tiden fram til 1. januar neste år.

Mange er de sakene det har vært konsultert om, — noen av stor økonomisk og politisk betydning, andre av mer teknisk art. I første rekke har EFs virke siden i vinter vært preget av forhandlingene med tredje/land, først og fremst med rest-EFTA-landene, men også med noen andre land.

Under konsultasjonene med rest-Europa-landene har det vært Norges naturlige oppgave å virke for den best mulige løsning på de svenske og finske problemer. Både Sverige og Finland har uttrykt sin anerkjennelse for denne virksomhet. Men vi har også hatt konkrete norske interesser å varet. Da det ble klart at jordbruksvarer ikke ville bli gjenstand for egentlige forhand-

linger, men bare for krav om ensidige innrømmelser fra rest-EFTA-landenes side, måtte vi sørge for at vår eksport av frossenfisk og fiskehermetikk kom med på lasset. I motsatt fall ville disse varene, hvor Sverige er slik en viktig kunde, møte nye tollbarrierer. De norske interessene her var langt større enn de innrømmelser EF opprinnelig hadde tenkt å be Sverige om. EF solidariserer seg med Norges sak. Den vekt dette ga, var i høy grad medvirkende til den gunstige og naturlige løsning som ble funnet på dette problemet.

Skipsfartspolitikken er på full fart inn i EF-samarbeidet — gjennom bakkøren. Siden Fellesskapet har en felles ytre handelspolitikk, har skipsfartspolitikken dukket opp i handelsforhandlinger med de land som praktiserer flaggdiskriminering. Saken er altså presset på EF av ytre omstendigheter og uten at Fellesskapet har truffet noen uttrykkelig beslutning om å bringe skipsfarten inn i samarbeidet.

Siden i vinter har det vært ført handelsforhandlinger mellom EF og Uruguay. I opplegget til disse forhandlingene har EF tatt fullt ut hensyn til de interesser Norge har, både prinsipielt og i den foreliggende sak. Forhandlingene er ennå ikke avsluttet nettopp på grunn av ulike syn om skipsfartspolitikken.

Erfaringene hittil er at i hovedtrekkene er det godt samsvare mellom de forskjellige lands syn på de oppgaver en står overfor. Men selvsagt kan det være ulike syn mellom landene på enkelthetene og i prioriteringen av oppgavene. Skillelinjene går da ikke mellom «gamle» og tiltredende land, men etter de reelle problemer og oppgaver de enkelte land har. I et slikt bilde oppdager en at ikke på noe felt står Norge alene eller i en særstilling når det gjelder å prioritere oppgavene for det utvidete EF. På kryss og tvers ser vi likt med andre land på de ulike sakene. Det borger for at vi i et utvidet EF blir med på å utforme en politikk som ikke bare tar hensyn til vår egen prioritering av oppgavene. Vi vil også bli med på å legge forholdene til rette på områder der vi ellers vil ha minimal innflytelse over de ytre omstendigheter som virker så bestemmende inn på det vi selv alene rår over i vårt eget land.

Statsråd Olav Gjærevoll EF setter fart i miljøvernet

Verden er så stor, så stor —. Nei, det er den ikke lenger. Avstandene har skrumpet inn, reisetiden til de fjerne land dreier seg bare om timer. Samtidig som vi konstaterer dette, slår en sterk erkjennelse igjennom over alt, nemlig at vår klodes ressurser er begrenset. Det gjelder også livsressursene luft, vann, jord, dyreliv og planteliv.

Mennesket har i betydelig grad behandlet livsressursene hensynsløst, ved rovdrift, forurensning og feilaktige disponeringer. Nå erkjenner det sterkere for hver dag som går at livsressursene må vernes og at vi må fram til en fornuftigere ressurspolitikk. Naturressursenes begrensning danner rammen for menneskets tilværelse og virksomhet. Det enkelte

land, den enkelte region og verdenssamfunnet må innrette seg deretter.

Svært mye av arbeidet må skje på det nasjonale plan, men i et vidt perspektiv. Mange av oppgavene er av internasjonal karakter og kan bare løses ved samarbeid over landegrensene. Luft- og havforurensninger er eksempler på det. Dette er bakgrunnen for at de viktigste internasjonale samarbeidsorganisasjoner har gjort miljøvernet til en sentral arbeidsoppgave.

Et hvert internasjonalt samarbeid forutsetter nasjonal aktivitet. Deltaelse i EF er intet unntak i så måte. Det er helt klart at norsk tiltredelse til EF ikke vil føre til forandringer i våre natur-

og miljøvernlover, som f. eks. lovene om vern mot vann- og luftforurensning, naturvernloven, friluftsløven, bygningsloven, strandplanloven osv. Med basis i disse lover vil Norge drive sin nasjonale miljøvernpolitikk.

Erverv av områder for friluftsmål, hyttebygging osv. omfattes ikke av Roma-traktaten. Den nye konsesjonslov om erverv av fast eiendom, vil styrke samfunnets kontroll med kjøp og salg av fast eiendom i Norge.

I det moderne samfunn står man overfor mange miljøvernproblemer. Dette gjelder generelt, uansett politisk system. Man opplever til stadighet at disse problemene av motstanderne blir gjort til EF-problemer. Vi møter dem i virkeligheten overalt i verden. Vi unngår dem ikke ved å stå utenfor EF, slik mange synes å tro.

Jeg vil gjerne understreke at synet på miljøvern og ressursproblematikk er inne i en rivende utvikling. Miljøvern- og ressursoppgavene står i dag sentralt i samfunnsdebatten. Sterkest skjer denne utvikling i USA og i Europa. Vernehensyn og behovet for å forme en balansert vekstpolitikk står mer og mer sentralt.

Ordsnittet blir meningsløst hvis man lukker øynene for den utvikling som skjer

på grunnlag av ny erkjennelse om miljø og ressurser.

Det første omfattende miljøverndokument ble lagt fram av Kommissjonen i juli 1971. Dokumentet går under navn av «Spinelli-rapporten» etter den italienske fagforeningsleder Altiero Spinelli som var formann i arbeidsutvalget.

Denne rapporten er av motstanderne brukt som et bevis for at EF er tilbake-liggende i miljøvernspørsmål. I realiteten understreker den det motsatte. Spinelli-rapporten slår fast at både Kommissjonen og medlemslandene må legge større vekt på de kvalitative sider ved den teknologiske utvikling, at økologiske vurderinger må integreres i de økonomiske vedtak, at det vil kreves betydelige økonomiske uttelling for å bekjempe forurensningene osv.

Den utvikling som Spinelli-rapporten bærer bud om, avspeiler seg også i et annet dokument, nemlig Sicco Manholts brev av 9. februar 1972 til Kommissjonens formann Malfatti. Senere ble Manholt selv ny formann i Kommissjonen. Brevet forteller oss at det foregår en dypt-plyvende debatt innen EF om fundamentale miljøvernspørsmål.

Per Ivar Moe: Et ord til ungdommen

Mange unge frykter for hva som vil skje hvis Norge kommer med i EF. De ser det slik at det skjeve i samfunnsutviklingen kan rettes ved et «nei», eller de er følelsesmessig mot å gi fra seg egen råderett, selv om de forstandsmessig er for en tilslutning.

Et av argumentene mot medlemskap er at freden er sikret og gamle konflikter er bilagt i Europa. Nye problemer melder seg, og her kan ikke EF hjelpe. Jeg er ikke så sikker på dette.

Det har vært en lang vei å gå for Europas folk fram til det samarbeidet som finnes i dag. Gjennom hele det 19. og 20. århundre har det vært små, sprangvise fremskritt. Men vi har også opplevd en lang rekke tilbakeslag: Det har stadig vist seg at samarbeidet må være mer forpliktende dersom konflikter skal kunne unngås.

Den integrasjon som vi har hatt i Vest-Europa kan bare forstås i dette historiske perspektiv. Jeg tror mange glemmer dette. Når vår generasjon tar det som gitt at vi kan få en utdannelse og en skikkelig stil-

Olav MAALAND blir i "STORTINGSTIDENDE"

II

Det blir ikke notert parlamentariske rekorder i politiske rundkast, men på Presselosjens uoffisielle rankingliste i EF-salto inntar Per Borten en suveren lederplass. Han har for sikkerhets skyld dekket hele skalaen.

I 1962 var han en av drivkreftene bak assosieringsalternativet, i 1967 gikk han i egenkap av regjeringssjef inn for fullt medlemskap, og i 1971 — tre måneder etter at han ble kastet som statsminister — var han å finne som en av hovedaktørene for å bryte de forhandlinger med EF han selv hadde bedt Stortinget om fullmakt til å innlede. For å forbli i sportsterminologien: Per Borten har gjennomført et slags baklengs trestegsprang for å dale ned der han sto for 10 år siden.

Det er ellers få prominente politikere som har skiftet standpunkt i denne saken. Av de nåværende representanter skiftet Halvard Eika (V), Gunnar Garbo (V), Jens Haugland (A) syn fra 1970 til 1971, og Kristelig Folkepartis formann Lars Korvald fra 1971 til 1972.

De tre sistnevnte har vært med fra 1962, og særlig Garbo gjorde seg bemerket som ivrig tilhenger av europatanken og EF. I debatten 1967, gikk han

Markedssaken har i en hver forstand gjort seg fortjent til betegnelsen «merke-sak». Men det forelyder at selv ekstreme motstandere likevel nekter å etterkomme appellen fra poeten og TV-mannen Bjørn Nilsen som i «Dagbladet» oppfordret sine trosfeller til å feste «nei»-merket også på natt-loyet. Det kan oppstå misforståelser av slikt.

for eksempel sterkt i rette med Finn Gustavsen som hadde sammenliknet Norges innflytelse i Fellesmarkedet med det å tømme en flaske Whisky i Madridsvannet. Det ville unektelig bli tynn pjolter, og Garbo tilbakeviste harmdirrende denne svake blanding.

Jens Haugland som i mange år var en lydige statsråd i Gerhardsens regjering, var også solid tilhenger og ga ikke uttrykk for noe annet før i år.

Halvard Eika som først ble valgt i 1969, var tilhenger og la såvisst ikke skjul på det — før etter regjeringsskiftet i fjor, da han som landbruksminister deltok i «ministeroppøret» som felte Borten.

Lars Korvald har noe mer anonymt kopiert Bortens trestegsprang, fra assosiering via medlemskap til nei. Men man må høyt opp i partieliten for å finne noen som kan huske hans forskjellige standpunkter.

KLIPPEN KJELL BONDEVIK

Hans partifelle Kjell Bondevik som nå er ute av Stortinget, blir av mange betraktet som en urokkelig klippe, mannen som står og faller på sine meninger.

Her er hans EF-vita: I 1962 gikk han inn for assosiering, i 1967 som medlem av regjeringen Borten var han med på å fremme proposisjon av medlemskap og sende søknaden til

Brussel, under regjeringsskrisen i 1971 erklærte han seg villig til å rekonstruere en koalisjonsregjering som skulle fullføre forhandlingene i Brussel og ble «djupt såra og vonbroten». «Ja Senterpartiets anti-EF-holdning torpederte dette forsøket. Endelig har han nå gitt til kjenne at han er mot medlemskap.

Det er noe til runddans.

En del sitater fra nevnte herrens detakelse i markedsdebattene vil forhåpentlig kunne belyse den utvikling de har gjennomgått.

I markedsdebatten 26. april 1962 sa Per Borten: «Ja, det ligger i det å slik som Roma-traktaten fremtrer i dag, med dens institusjoner, mener vi det er et skritt bort fra den form for folkestyre som vi har sett som den ideelle.»

12. juli 1967 uttalte statsminister Borten: «Når Roma-traktatens skapere gikk så drastisk til verks, var det fordi de så et mest mulig bindende samarbeid på et videst mulig felt som er en nødvendighet for å forhindre fremtidige konflikter og ødeleggende interessemotsetninger mellom stater som i århundrer har ligget i strid med hverandre». «For meg fortøner det seg slik at den situasjon Norge vil stå i om EFTA går i oppløsning, er det sterkeste argument for at Norge må delta i den nye markedsordning i Europa». EFTA er som kjent gått i oppløsning.

Den 25. juni 1970 sa Borten: «For å gjøre det helt klart, vil jeg gjenta at jeg går inn for et politisk samarbeid som en naturlig følge på de områder Roma-traktaten omfatter, og konsultasjoner på andre. Dette var regjeringens oppfatning i 1967 og er det fortsatt.»

Den 16. juni 1971 uttalte Borten: «Jeg har derfor kommet til at vi allerede nå bør si fra at vi ikke er interessert i å være med i en så vidtgående integrasjon, med de følger det må få for de videre forhandlinger. Ved den anledning grep Bent Røiseland ordet: «Eg vil gjerne spørre herr Borten kva det er som har hendt i utanrikspolitikken sidan 1. mars i år, for såvidt eg veit ønskte herr Borten på det tidspunkt å halde fram som norsk statsminister, og føre tingane i Brussel på grunnlag av søknaden om medlemskap. Det er jo ganske klart at då kunne han ikkje ha samme syn som han har i dag.»

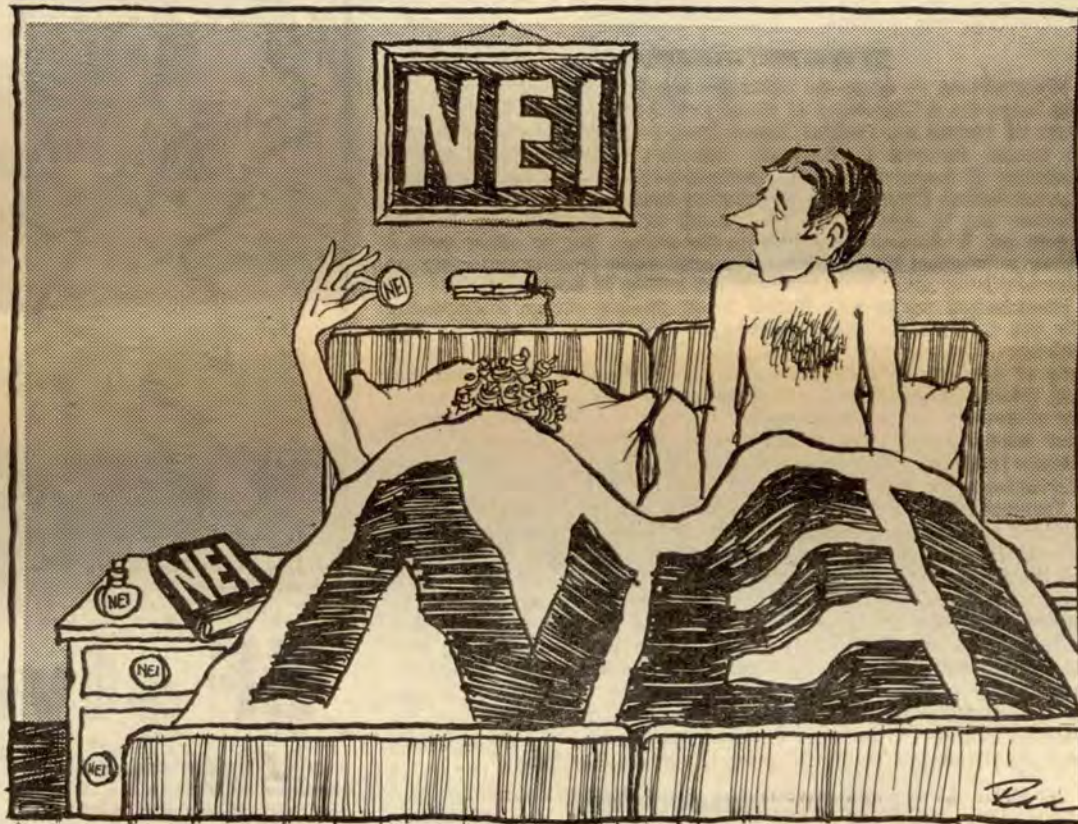
Og endelig den 6. juni 1972 sa Borten: «Mindretallet har uttrykt det slik at det saken dreier seg om, er hvorvidt Norge skal slutte seg til en fremtidig vest-europeisk økonomisk og politisk union. Vi mener på dette grunnlag at det ikke er dekning for å si at EF-medlemskap er en naturlig videreføring av Norges tradisjonelle internasjonale samarbeidslinje.»

Forts.

Ex-verenismester på skøyter, Per Ivar Moe.

ling, glemmer vi ofte at vi er den første generasjon som såpass trygt kan regne med dette. Mange av våre foreldre har gått arbeidsledige og har ikke fått utnyttet sine evner. Årsakene til dette ligger i de problemer som et integrert Europa i dag vil kunne løse. Går Norge med i Fellesskapet, sikrer vi vår egen fremtid. Og det er fortsatt nødvendig.

Mansholt tar sitt utgangspunkt i en studie fra en forskningsgruppe ved Massachusetts Institute of Technology som nå er kjent under navnet «Vekstens grenser» og som legger fram prognoser om utviklingen fram til år 2.100 med hensyn til befolkningsvekst, matvareproduksjon, ressursforbruk og forurensninger.

Mansholt peker på at problemene er av global karakter, men at vi mangler det internasjonale organ som kan løse oppgavene. Mansholt mener at Europa her har en misjon og det europeiske fellesskap har en mulighet til å gjøre noe effektivt.

Han mener at målsettingen for det økonomiske system ikke lenger må være maksimering av bruttonasjonalproduktet, men at det bør erstattes av et videre begrep «bruttonasjonal-nytte».

I sitt brev peker Mansholt på noen sentrale oppgaver: Utvikling av et ikke-forurensende produksjonssystem og en kretsloppøkonomi, lengre varighet av forbruksgodene for å begrense ressursforbruket, tiltak for å sikre den økologiske balanse og reservering av tilstrekkelige energikilder for fremtidige generasjoner.

Brevet viser hvordan ledende politikere er opptatt av miljøvernproblemer og

legger for dagen en meget avansert tankegang.

Med bakgrunn i Spinelli-rapporten og kommentarer til denne fra medlemslandene i Kommissjonen den 22. mars 1972 fram forslag til en aksjonsplan.

Dokumentet av 22. mars presiserer at de aktuelle miljøvernproblemer i høy grad skyldes den økonomiske vekst, forbruksøkningen og urbaniseringen, og at problemenes kjerne er at produksjonen er åpen uten gjenvinning av avfallet.

Kommissjonen mener at det bør fastsettes skadelighetskriterier for de enkelte forurensende stoffer og videre at terskelverdier fastlegges. Dette skal utvikle seg til fellesskapelige normer for kvaliteter av angivelsene. Disse vil kunne settes forskjellig fra område til område alt etter sosiale og økonomiske forhold og naturforholdene.

Det foreslås spesifikke tiltak mot forurensningskilder i områder av felles interesse og mot spesielle stoffer. Kommissjonen peker på at det er aktuelt med produksjonskontroll for å begrense eller forby visse produkter og å legge om produksjonsprosessen for å sikre gjenvinning eller bedre utnyttelse av ressursene.

Innen energisektoren er Kommissjonens målsetting å nå fram til reduserte svovelutslipp, reduksjon eller eliminering av blyforbindelsene i bensin og gjenvinning av spillolje.

Det legges opp til et særskilt hasterprogram for rensing av Rhinen. Kommissjonen peker ellers på samarbeid for å bekjempe havforurensningene.

Kommissjonen går inn for prinsippet at den som forurenser skal belastes omkostningene ved bekjempelse av forurensningene, og for at det skal bygges opp organer som effektivt kan overvåke at bestemmelsene overholdes.

Det er også verdt å nevne at Kommissjonen også tar opp EFs landbrukspolitikk til revisjon i lys av den nye miljøpolitiske utvikling, og vil fremme forslag om tiltak som kan sikre jordbrukerne i fjellbygdene en inntekt som kan sammenliknes med det som oppnås i ikke-jordbruksmessige virksomheter.

På informasjonsområdet vil Kommissjonen støtte universiteter og institutter som tar initiativ til å utvikle nye utdannelsesgreiner innen miljøvern, og foreslår også opprettet et Europeisk Miljøinstitutt. Det skal ha til oppgave å utvikle de grunn-

leggende prinsipper for forbedring av livsvilkårene, studere de planer som er av betydning for disponering av Fellesskapets areal- og naturressurser, og å fremme utdanning av universitetslærere i miljøvern-emner.

Det jeg her har nevnt, skulle med all tydelighet vise både den utvikling som er igang og som skjer meget hurtig, og videre at EFs organer er i ferd med å gjøre miljøvernet til en sentral Fellesskapssak. Som før viser det seg at det er fra Europa vi kan få både idéer og inspirasjon.

Alle er klar over at internasjonalt samarbeid er nødvendig for å løse sentrale ressurs- og miljøvernproblemer. Alle ønsker at vi må få internasjonale organer med evne til å handle. Hittil har vi ikke vært villig til å gi FN myndighet til å iverksette konkrete tiltak. FN står i denne forbindelse i en langt bedre posisjon med sitt beslutningssystem.

Utviklingen av synet på miljøvern og ressursforvaltning har utviklet seg noenlunde parallelt i de vest-europeiske land. Det gjør det lettere å legge opp en felles politikk der dette er nødvendig. Som medlem i EF vil Norge kunne være med å utforme EFs miljøvernpolitikk.

Rolf Tofte: EF og „den religiøse dimensjonen”

Også blant mennesker med kristent livssyn er det sterkt delte meninger om norsk tilslutning til EF. Det er forståelig. Mens folk flest vil være i stand til å ta standpunkt i saken ut fra politiske, økonomiske, sosiale, kulturelle og liknende vurderinger, vil en kristen dessuten måtte ta «den religiøse dimensjonen» med i betraktningen. Han vil vanskelig finne svar på et så livsviktig spørsmål for hele vårt folks fremtid uten også å vurdere det under en kristen synsvinkel.

Like siden spørsmålet for alvor dukket opp, har det da også pågått en mer eller mindre seriøs debatt under denne synsvinkelen. Nokså tidlig dukket «det katolske spøkelset» opp på arenaen, og i enkelte kretser spøker det vel fremdeles — men stort sett er dette spesielle problemet dunstet bort. Det skyldes først og fremst den katolske kirke selv, som har gjennomgått store endringer i løpet av det siste 10-året. Men det kan også i noen grad skyldes en noe mer horisont-preget holdning blant stadig flere mennesker som bekjenner seg til den kristne tro her i landet.

Et annet aspekt som har kjennetegnet den kristne debatten om norsk EF-medlemskap, er de mange og tildels forunderlige quasi-teologiske betraktningene som er kommet til uttrykk på mer profetisk grunnlag. I store kretser vil slike betraktninger være utslagsgivende for holdningen også i denne saken. I de gammeltestamentlige profetier har man funnet konturene av et fremtidsrike som til forveksling skulle minne om De europeiske fellesskap. Bortsett fra den inkonsekvans som ligger i at man bekjemper dette «Antikristriket» samtidig som man hevder at det er forutsagt som et uavvendelig faktum, er det sterkt delte meninger om detaljene — og det er ikke alltid like lett å følge dem som på dette grunnlaget får den profetiske kabalen til å gå opp. Det har da også fra seriøst kirkelig og frikirkelig hold blitt rettet sterke advarsler mot dem som bevisst eller ubevisst forveksler profetisk og politisk aktivitet under skinn av «nøytral» kristen forkynnelse.

Den kristne debatten om norsk medlemskap har ellers i høy grad vært preget av at de to kristelige dagbladene «Vårt Land» i Oslo og «Dagen» i Bergen på et helt annet grunnlag har gått mot — den siste i den grad at mange betrakter den som et organ for Folkebevegelsen.

ET KRISTENT STANDPUNKT

Kirkelederne — både de lutherske og de frikirkelige — avholdt seg lenge fra å tilkjennegi et standpunkt i saken. Isen ble for alvor brutt da biskop dr. Fridtjov Birkeli først i «Dagbladet» — senere i et lengre intervju i «Bergens Tidende» — inntok en avgjort holdning til fordel for norsk medlemskap. Senere har 50 meget representative kirkelige og frikirkelige ledere og andre som «bekjenner seg til den kristne tro», sendt ut et opprop med en klar appell om å stemme for norsk medlemskap. Det er ellers verd å nevne at hverken Den norske kirke eller noen kirkelig organisasjon eller frikirkelig samfunn har offisielt tatt stilling til saken.

Hovedsaken for biskop Birkeli er at dersom Norge forhåpentlig går inn i EF, betyr det at Norge tar «enda et avgjørende steg vestover». Og motsatt: dersom vi sier nei, vil det før eller siden bety et steg østover. «Og her vil jeg understreke at Norge ikke har noe tilfelles med de østlige diktaturstatene. Alt vi eier av verdier, har vi derimot fått fra Vest-Europa. Derfra fikk vi kristendommen og den kristne kultur, derfra fikk vi våre livsidealer. Og dypt i den norske folkesjæl er der noe som er seg bevisst denne forankringen», sier biskopen.

Oppropet fra de 50 bygger på tanken om et Europa med fred, rettferd og med menneskeverd: «Etter at to verdenskriger hadde lagt Europa i ruiner, maktet tidligere fiender å bygge opp et fellesskap på de sterke åndelige og kulturelle bånd som trass alt knyttet dem sammen». Undertegnerne mener at Norge bør ta sin plass i EF sammen med de nasjoner vi tradisjonelt er sterkt knyttet til: «Den demokratiske styreform og rettssikkerhet er vårt felleseie. Og øket samarbeid om produksjon og handel over landegrensene er nødvendig, dersom vi fortsatt skal kunne utbygge våre sosiale tiltak og sikre en menneskeverdig tilværelse for flest mulig. Fellesskapet har allerede inspirert til en aktiv fredspolitikk overfor de kommunistiske land, og vist en konstruktiv holdning til utviklingslandene...»

REAKSJON OG REAKSJON IGJEN

Det har selvsagt ikke manglet reaksjoner på bispeintervjuet og oppropet fra de 50. I til dels grove ordelag er de kristne EF-tilhengerne blitt karakterisert som misbrukere av «kristennavn og meningstillit» osv. — og det resulterte bl.a. i at en meget sindig mann som høyesterettsadvokat Trygve Leivestad — en av de 50 — rykket ut med en artikkel i «Vårt Land». Hans konklusjon gir utvilsomt uttrykk for et syn som vinner stadig større tilslutning blant kristne mennesker i Norge:

«I mer enn 40 år har jeg håpet og trodd på en samling av Europa som veien ut av splittelse og krig, til fred og samarbeid. Dannelsen av EF ser jeg som en begynnelse til det. Meget kunne jeg ønske annerledes og bedre. Men jeg tror det er et skritt, og et viktig skritt mot den fred på jord vi alle håper på, og som vi som kristne er særlig forpliktet til å arbeide for. Derfor ønsker jeg inderlig at Norge må si ja til EF, selv om vi må ofre noe av det selvstyre som er kjær. Jeg tror det er ofrene verd, om det da kan kalles offer. At jeg tror vi vil ha fordeler av det økonomisk, kommer for meg i annen rekke. Og der tror jeg at jeg deler syn med alle undertegnerne av det oppropet som har harmet en del av våre landsmenn og venner, men som vi holder på — i alvorlig kristen overbevisning.»

Si Ja

Utgitt av «Ja til EF»,
Cort Adelersgt. 16, Oslo 2

Ansvarlig:
John Inge Valestrand

Redaktører:
Tomas Torsvik og
Olav Garvik

Flanør: Å male fanden på veggen

Rom ble ikke bygget på en dag. Ord for dagen av Senterparti-formannen John Austrheim.

I dag vil vi ta for oss de såkalte tverrpolitiske grupper. Det å være tverrpolitiker er ikke det samme som å være tverrpolitisk, skjønt det ene utelukker selvfølgelig ikke det andre.

Det er mennesker som ikke føler seg vel innenfor moderpartiene som slår seg sammen, danner et tverrpolitisk parti, eller i alle fall et tverrparti, utav det kan det komme senterpartisuffer, eller noe annet kentaurlignende, mulighetene er mange —

Det kan være så mangt innenfor moderpartiene disse menneskene ikke er fornøyd eller nøgd med. Det kan være saker av ymse slag de brønner for, en stor felles tanke får dem til å gå i liden sammen. I moderpartiet føler de at den ikke blir tilfredsstillende ivarettatt. Lenge har de så klødd seg i

luggen og fundert. Med det resultat at de reiser seg fra krakken, rusler ut av stua hvor det sitter så mange pene mennesker med glade politiske ansikter, smeller med dørene til moders hus, og vandrer opp etter veien i et gråhufsent høstvær med neverkanten på ryggen — hvor i belgisk salami pølse, som er laget av selvdøde bryggerhester.

Hva er det så som binder disse utbryterne, disse politiske Ole Hoilendene i det små, sammen? Det kan for eksempel være huller i fylkesvegen og EF.

Mindre tørre politikere kan ha vanskelig for å se at disse to ting, saker eller aspekter, henger sammen. Men det er nok bare fordi de så lenge lenge har stirret gjennom moderpartiets duggete briller, hvor i gjennom alt man ser blir fargelagt, at de knapt har gangsyn. Så slår disse tørre politikere sine knyttede nevr i bor-

det, bryter ut eller utbryter saft suse meg, eller fordundre oss, eller noe annet fresende verbalt.

— Nå har hullene vært i fylkesvegen, eller fylkesvegen i hullene, siden fylkesvegen var en krøttersti — er det noen som har gjort noe med dem?

Niks. Bare et enkelt spørsmål diktert av sunt bondevett vil sette det hele på plass:

Hva bryr byråkratene i Brussel seg om hullene i våre fylkesveger? Null, bryr de seg. Ikke så meget som du kan legge på baksiden av hånden bryr de seg. Og det enkelt sunt bondevett-spørsmål til:

Står hullene i våre fylkesveger, eller fylkesvegene i våre huller, nevnt i Romatraktaten kanskje? Ikke et ord står der.

Det er på tide vi tar saken i vår egen hånd, så det blir vel i vellingen, eller velling i fylkesvegen, det er omtrent det samme. Så derfor mener alle vi som går inn for noe annet, at det er på tide å løfte hele EF av hengslene, stappe det ned i alle hullene i fylkesvegen, kjøre over det med tungtrafikk og uforståelig tankegods, og sim sa la bim bom bom — ingen huller her, og ingen EF der.

Dette var bare en prøve på en underholdende tryllekunst når man er i godt lag, og står opprødd for argumenter ut på kvelden. Advokat Haugestad kan mange sånne tryllekunstner. Han er ikke så dyktig en taskenspieler som Arnardo, å neida, skjønt det skorter ikke på viljen.

Men når det gjelder dristige tanker, de store, nesten svimmelende vyer, gylne snitt som flammer langt inn i en dunkel fremtid, da er det ingen som kan hamle opp med herr Haugestad. Da er det som det suser historisk i hans advokathode, mulig er det når alt kommer til alt at det bare er en som kan følge ham — nemlig Sigurd Allern, for det er mann som kan male Fanden på veggen. Selv Fanden er ikke til å kjenne igjen når Sigurd Allern har hatt ham i munnen en stund. Men så sitter jo også Allern i direksjonen for Marx & Lenin L/M, som har enerett på Skriftens ord om De Siste Dagers Helligge...

EF styrker forsvaret

— Et medlemskap i De europeiske fellesskap vil ikke på kort sikt få direkte konsekvenser for vårt rent militære forsvaret. Vi går ikke inn i noen ny militærallianse, og jeg har heller ingen tro på at vi får noen integrert forsvarsstyrke i EF. På lengre sikt derimot, vil vår inntrøden måtte få stor innflytelse på vår sikkerhetspolitiske stilling.

Sjefen for Distriktskommando Vestlandet, general Johan Berg, understreker at så vidt han kjenner til har ikke forsvarsledelsen tatt noe offisielt standpunkt i EF-spørsmålet. At dynamikken i utviklingen i Europa vil bli preget av EF og også påvirke den militærpolitiske siden, kan det ikke være tvil om, spesielt når Storbritannia nå kommer med.

EUROPA-HÆR?

— Er det realistisk å snakke om en Europa-hær?

— Jeg tror ikke det er noe aktuelt tema å diskutere. Utviklingen har gått mer og mer i retning av å satse på de nasjonale styrkene. Utviklingen i NATO har i hvert fall gått slik at hver nasjon innenfor en koordinert ramme mer og mer skaper et forsvaret etter eget opplegg og egne målsettinger.

EF's rolle på det sikkerhetspolitiske felt vil dreie seg om samråd når det gjelder de store militærpolitiske beslutninger ved siden av koordinering innenfor produksjon og forsyninger for Forsvaret, særlig når det gjelder større og mer kostbare våpensystemer.

— Der er en klar sammenheng mellom økonomisk vekst og forsvarsevne?

— Økonomisk vekst har selvsagt avgjørende betydning for hvor stort kraftpotensial et land kan monstre. Teknifiseringen av stridskreftene og kostnadene ved de store vå-

pensystemene som vi trenger i et moderne forsvar, er uomgjengelig avhengig av økonomisk vekst og teknisk know-how. Et av våre store problemer er f.eks. å skaffe våre flyplasser et godt luftforsvar. De mest moderne våpen på dette feltet krever høy teknologi og er meget kostbare. Dette er et viktig moment ettersom antall flyplasser ser ut til å øke sterkt. I den utstrekning EF medfører sterkere økonomisk vekst, og ytterligere teknisk utvikling, vil et medlemskap bety at vår potensielle forsvarsevne øker. Forutsetningen er at man er villig til å avsette en rimelig del til forsvarsformål.

INGEN NY BLOKK

— Enkelte fremhever at EF resulterer i en ny militærpolitisk blokk, som er betenkelig for nedrustningsbestrebelsene?

— Jeg tror ikke det gjennomsnittlig brukes mer enn 36 prosent av nasjonalproduktet til forsvarsformål i EF-landene, mens f.eks. Sovjet antakelig bruker 11 prosent. Der er ingen tegn på voldsom iver blant de samme landene for å kaste seg inn i en ubegrenset opprustning — snarere tvert imot, sier general Johan Berg.

